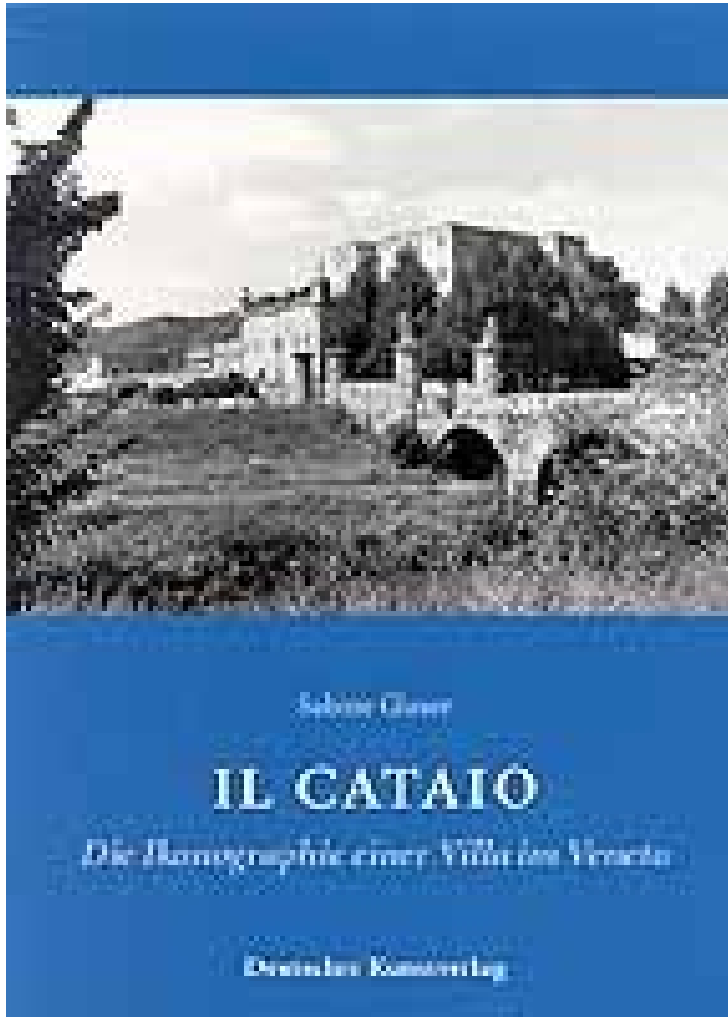


**Rezidence v raném novověku  
Nositel významu/ů**

# (Architektur als Bedeutungsträger)



- Sabine Glaser,  
*Il Cataio. Die Ikonographie einer Villa  
im Veneto,*  
*München-Berlin, Deutscher  
Kunstverlag, 2003*  
*("Kunstwissenschaftliche Studien", 96*

- Richard Krautheimer, Introduction to an "Iconography of mediaeval architecture", *Journal of the Warburg and Courtauld Institutes* 5, 1942, s. 1–33.
- Günther Bandmann, Ikonologie der Architektur, *Jahrbuch für Aesthetik und allgemeine Kunstwissenschaft* 1, 1951, s. 67–109.
- Henry A. Millon – Linda Nochlin (eds.), *Art and Architecture in the Service of Politics*, Cambridge (Mass.) – London 1978.
- Klaus von Beyme, Politische Ikonologie des Architektur, in: Hermann Hipp – Ernst Seidl (eds.), *Architektur als politische Kultur*, Berlin 1996, s. 19–32.
- Wolfgang Schenkluhn (ed.), *Ikonographie und Ikonologie mittelalterlicher Architektur*, Halle a.d. Saale 1999
- Barbara Baert – Ann-Sophie Lehmann – Jenke van den Akkerveken (eds.), *New Perspectives in Iconology*, Brussel 2011.

Pravda zvítězila

Milena Bartlová

Výtvarné umění  
a husitství  
1380-1490

u—h





# Bystrá, Slovensko, pomník Vasila Bil'aka, odhalen KSS 21. 2. 2015



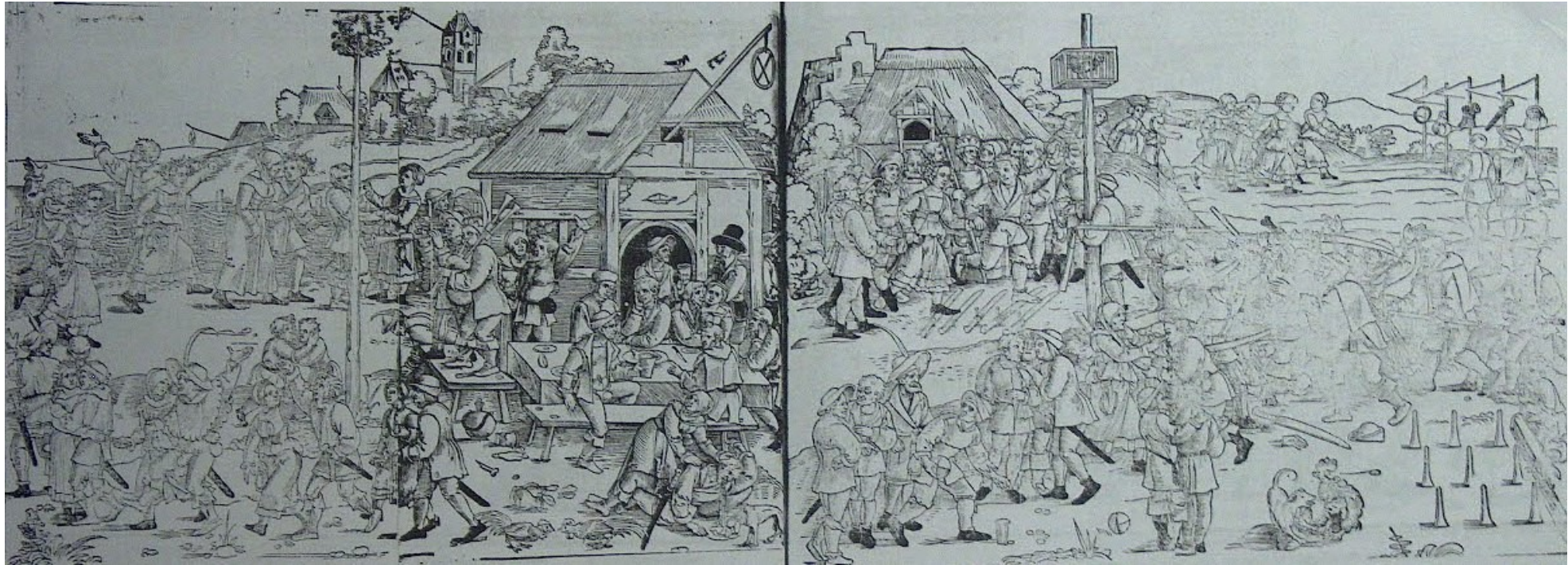




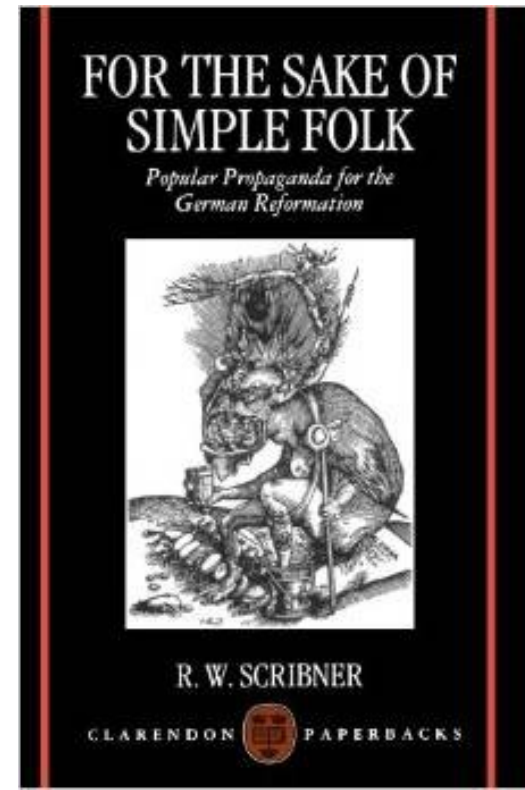
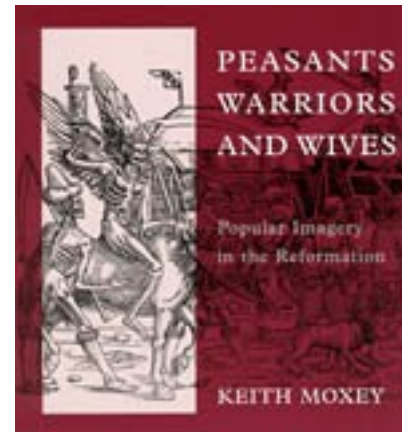
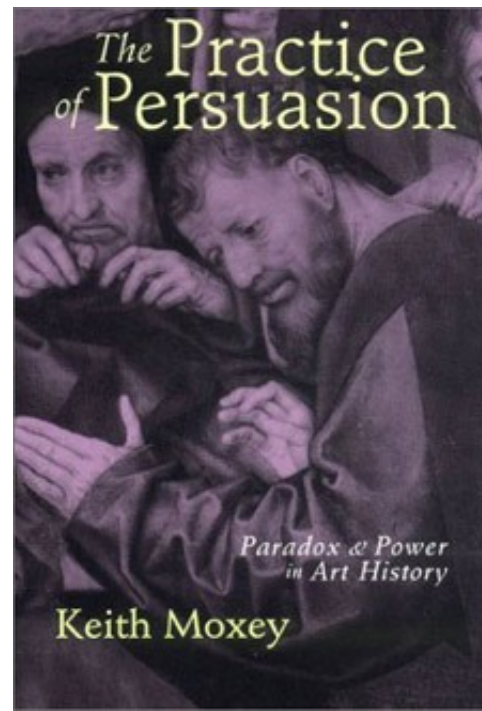
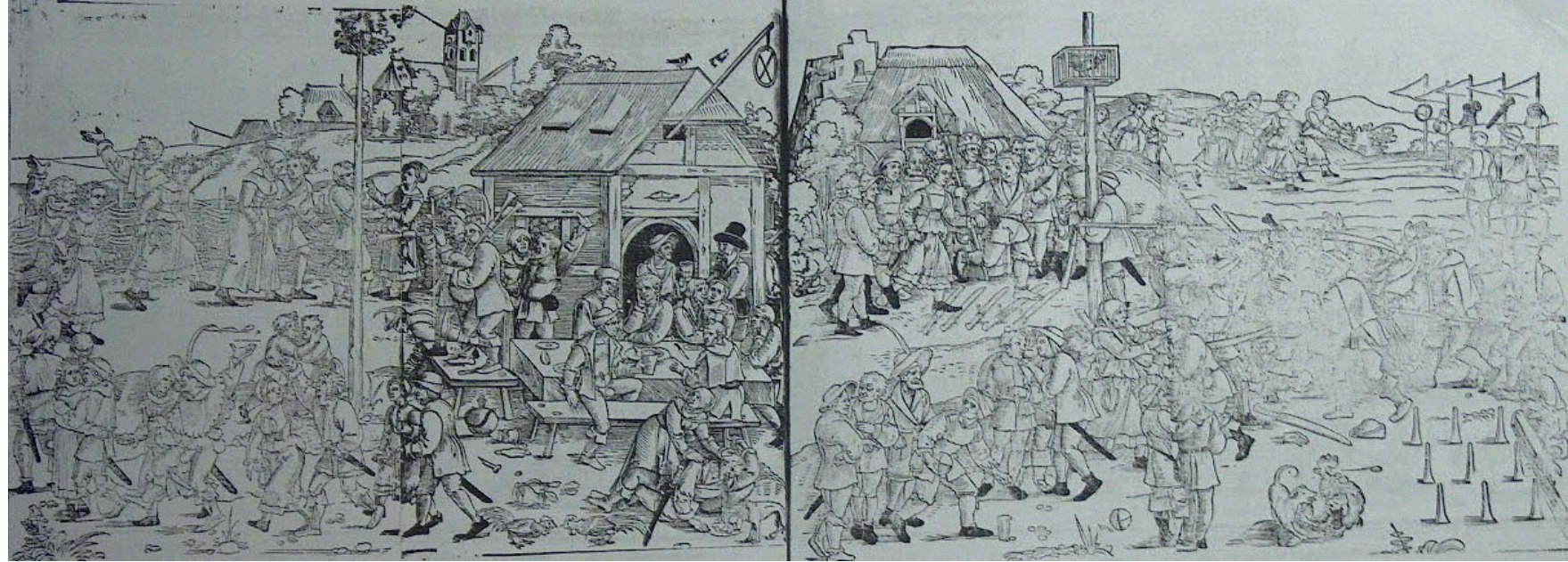
Dějiny umění nebo dějiny  
obrazů? Umělecká díla jako  
„prameny“



Barthel Beham, Selská slavnost, po 1530, dřevořez



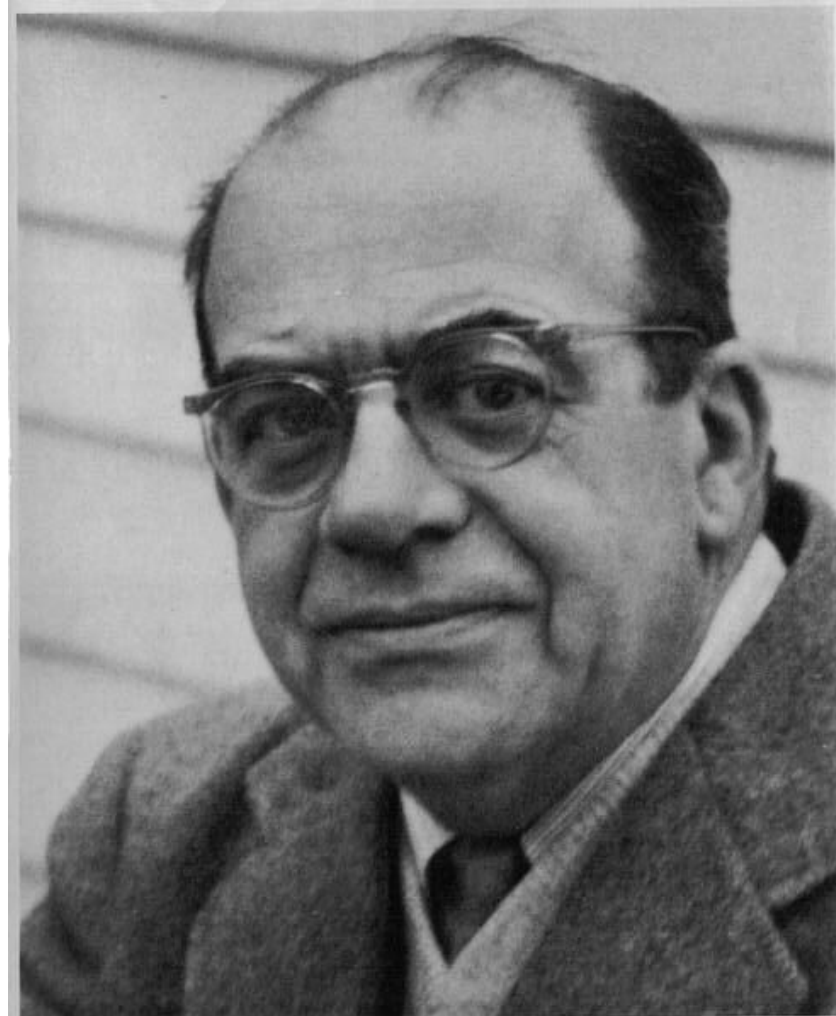




## Umělecké dílo a otázky historika umění: vztah k historické skutečnosti

- Jakob Burkhardt: *Naším hlavním úkolem je změřit se na **historický obsah** všech památek“.* (1868)
- Dagobert Frey: *„...odhalovat jeho původní **účel, užití**, jeho zapojení do všední skutečnosti, nalézat v něm živoucí hodnotu.“* (1946)
- Ernst H. Gombrich: *„Jakou jedinečnou **funkci** měly v minulosti ty výrobky, které dnes nazýváme uměním.“* (1972)

# Erwin Panofsky (1882-1968)





Gothic Architecture  
and Scholasticism

by *Erwin Panofsky*

(2.)  
Wimmer Lecture, 1948

THE ARCHABBAY PRESS

*Latrobe, Pennsylvania*

1951



# Platón vs. Aristoteles



Figure 2. Autun Cathedral, west portal. Ca. 1130.

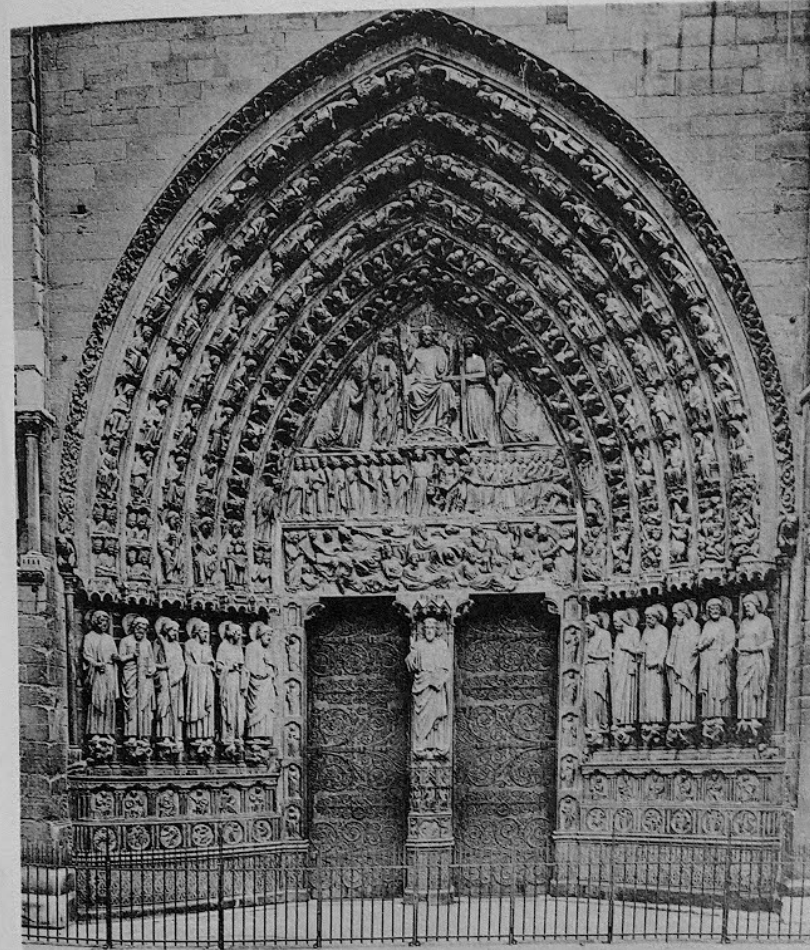
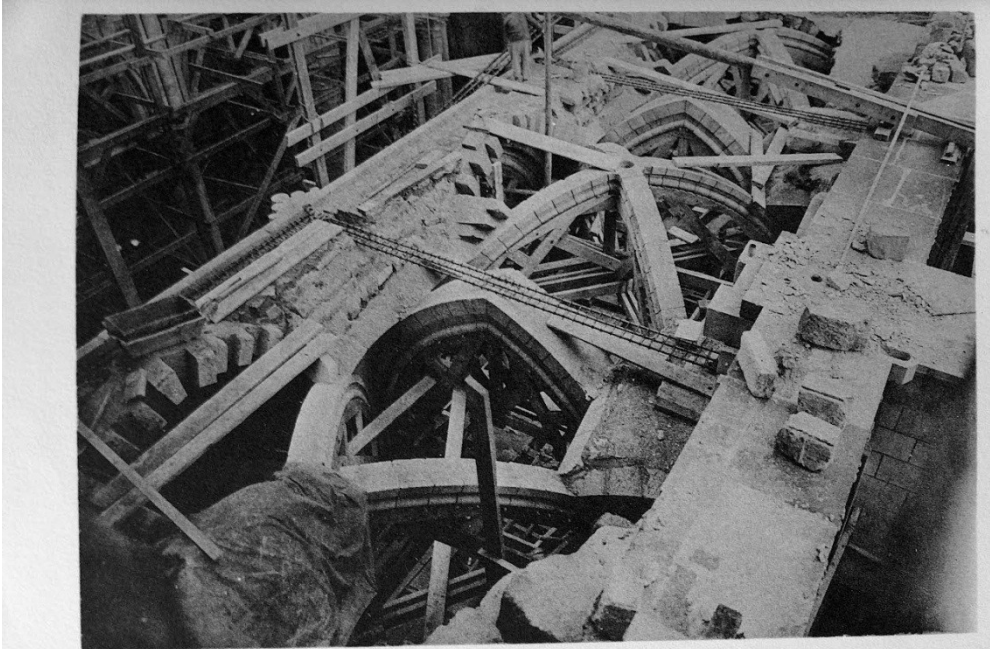


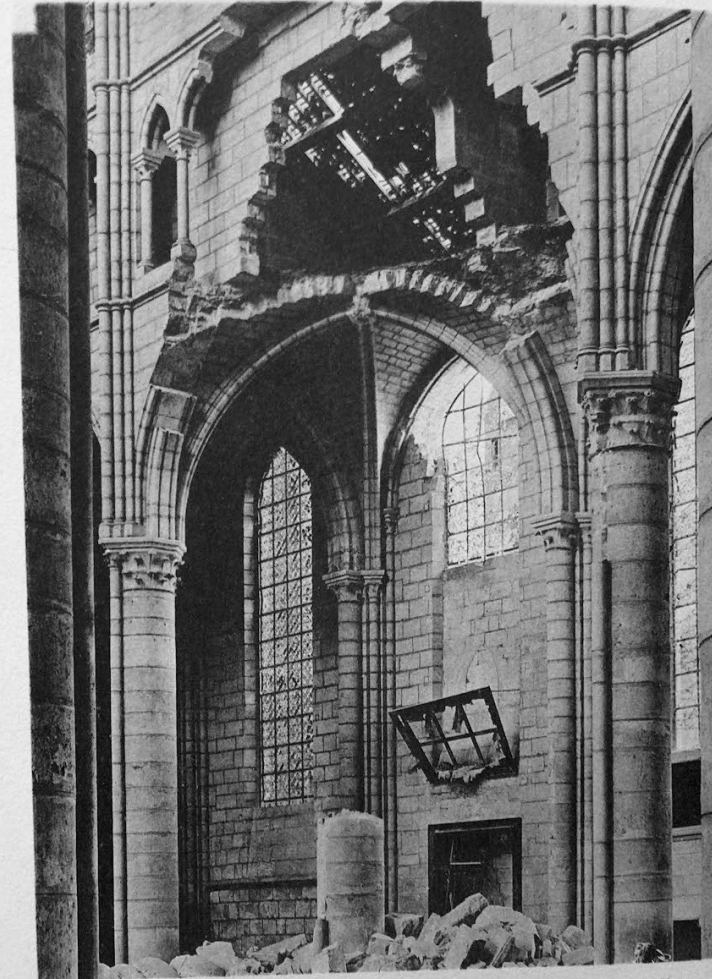
Figure 3. Paris, Notre-Dame, central portal of the west façade (much restored). Ca. 1215–1220.



*This is indeed „rationalism“*



*Figure 24. Soissons Cathedral, vaults of the southern side aisle in course of restoration after World War I. Beginning of the XIIIth century.*



*Figure 25. Soissons Cathedral, section of the northern nave wall damaged during World War I. Beginning of the XIIIth century.*



# E. Panofsky (1943)





Edward H. Corbould, Hetty a Captain Donnithorne v mlékárně paní Mrs. Poyserové, 1861





Edward H. Corbould, Hetty a Captain Donnithorne v mlékárně paní  
Mrs. Poyserové, 1861

1760



Cornelis de Man, Hráči šachu, po







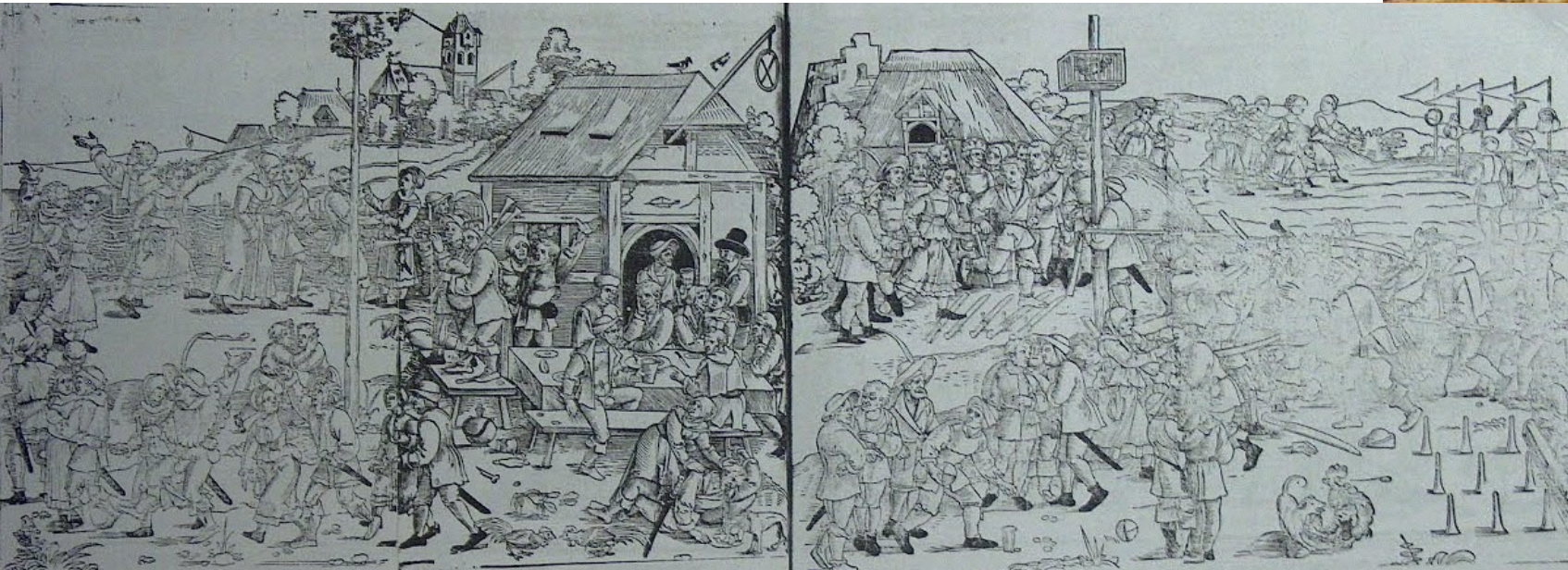
Edward James Muybridge  
*Merced River, Yosemite  
Valley, ca. 1874*







# Tapiserie z Bayeaux: Role a smysl obrazu (ilustrace nebo reprezentace?)



Barthel Beham, Selská slavnost, po 1530, dřevorez



- Do 15. 3. specifikovat téma – „problém“ vybrané rezidence, ne monografické zpracování
- 29. 3. dokončit heuristiku a představit anotaci konferenčního příspěvku
- 19. 4. a 26. 4. prezentace (konference) – odevzdání textů
- 3. 5. „redakční“ debata nad texty

**Text:** 5-10 normostran, základní obrazová dokumentace, popisky, poznámky, podklad pro resumé



## SHAME OF CONDEM CUTS

Britain, 2014. We're the sixth largest economy in the world. We have more millionaires than ever before...



So why have we handed out  
**ONE MILLION** food parcels?

AND NEW FIGURES REVEAL 330,000 WENT TO HUNGRY CHILDREN... SHOCK REPORT PAGES 4&5



Bučovice, Náměšť nad Oslavou 60.-80. léta 16. století





Ivanovice na Hané, zámek,  
Jan Bukůvky z Bukůvky, 1608-1611

















## Arkády v Ivanovicích na Hané – několik možností

a) umělecké dílo – derivace vysokého umění  
panských zámků (forma/styl)

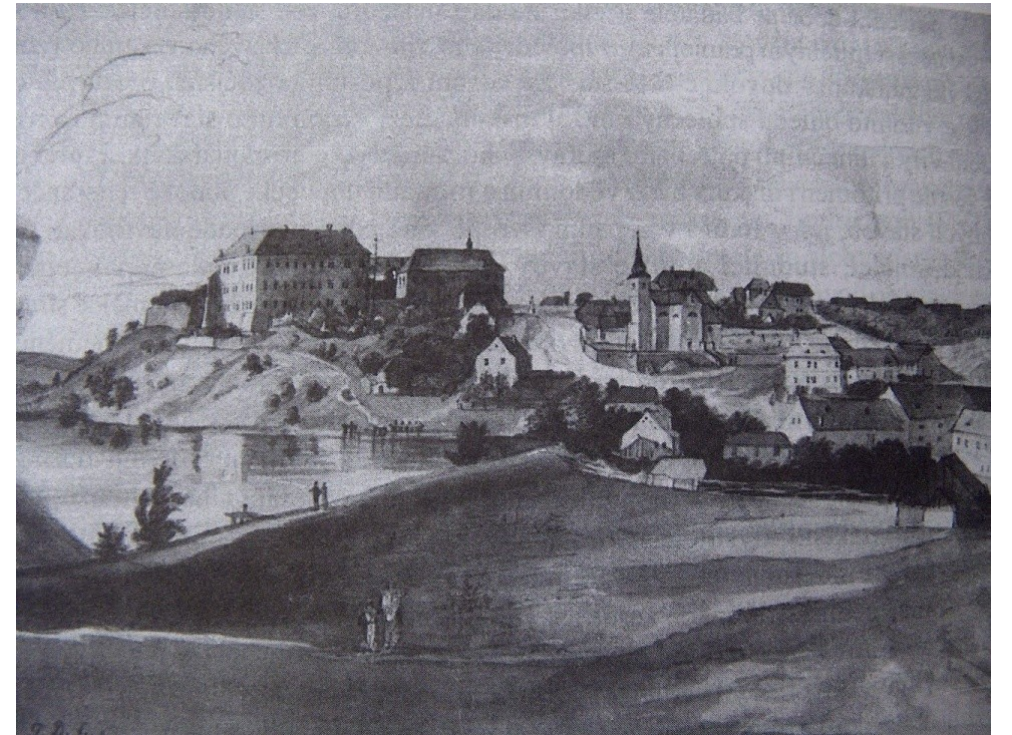
b) materiál pro prosopografickou studii

c) materiál pro heraldickou či epigrafickou  
analýzu

d) východisko pro historicko-antropologickou  
interpretaci stavební úlohy zámku a jejího  
významu pro *konkrétního* objednavatele

= „umělecké dílo“ jako „symptom“ (médium)  
sociálně-historické či kulturně-historické  
skutečnosti či jisté mentality (habitu)







Tomáš Knoz, *Renesance a manýrismus na zámku v Rosicích*  
(1996)





Talent  
(Cesare Ripa,  
Iconologia)







Hojnost (Cesare Ripa,  
Iconologia)









Joachim Camerarius, Symbolorum et emblematum, 1596.



# Rétorika – elokvence architektury

- Lex Hermans, The Rules of Rhetoric as Manual for Reading Classicist Architecture, in *Theory of Interpretation* 12, 2008, Nr. 2
- Lex Hermans, Built-in Eloquence. Rhetoric in Architecture and the Villa Barbaro at Maser, *Notizie dia Palazzo Albani. Rivista di storia e toeria delle arti* 34–35, 2005–2006, s. 53–74.





# Elokvence („rétorika vily“)



- Carsten-Peter Warncke, Rhetorik der Architektur in der frühen Neuzeit, in: Klaus Bußmann – Florian Matzner – Ulrich Schulze (eds.), Johann Conrad Schlaun, 1695–1773. Architektur des Spätbarock in Europa, Stuttgart 1995, s. 612–621.
- Friedrich Polleroß, Docent et delectant. Architektur und Rhetorik am Beispiel von Johann Bernhard Fischer von Erlach, Wiener Jahrbuch für Kunstgeschichte 49, 1996, s. 165–206.
- Christine Smith, Architecture in the Culture of Early Humanism. Ethics, Aesthetics, and Eloquence 1400–1470, Oxford 1992.
- Petr Fidler, Über den Quellencharakter der frühneuzeitlichen Architektur, in: Josef Pauser – Martin Scheutz – Thomas Winkelbauer (eds.), Quellenkunde der Habsburgermonarchie (16.–18. Jahrhundert). Ein exemplarisches Handbuch, Wien – München 2004, s. 952–970



Julius Bernhard von Rohr, *Einleitung zur Ceremoniel-  
Wissenschaft der Privat-Personen*, 1728, frontispise.





Existuje tolik dějin umění, kolik je druhů historiků umění, kteří se ubírají k předmětu svého bádání různými cestami, protože:

- si kladou různé otázky a zaměřují se na odlišné problémy
- volí různé způsoby interpretace
- mají různá východiska/zázemí/povolání; jinak se o umělecké dílo zajímá akademik a jinak kurátor v muzeu (např.)

# Používají se autonomní a heteronomní přístupy v dějinách umění

## **Autonomní** (umělecké dílo)

- Znalectví (autor, datace, škola, kvalita)
- Formální a stylová analýza
- Ikonografie a ikonologie
- Receptivní estetika (vztah vnímatele, strategie tvůrce)
- (Umělecko)historicko-antropologický přístup

## **Heteronomní** (umění)

- Přírodní vědy
- Estetika, umělecká kritika
- Sémiotika
- Psychologie, psychoanalýza, neurovědy
- Historie
- Sociologie
- Antropologie
- Religionistika

# Tři základní typy historika umění (dle Heinricha Lützelera)

- 1) Znalecký: atribuce, datace, rozpoznání kvality díla a katalogizace
- 2) Vysvětlující: spojuje formální analýzu uměl. díla s interpretací, kterou zprostředkovává cestu uměl. díla k divákovi/posluchači/čtenáři. Prostředník – zasazuje dílo do celku – příběhu dějin umění či biografie velkého umělce. Zaměřuje se na obsah – zejm. ve smyslu biografie umělce a stylové epochy.
- 3) Porozumívající: vychází z předchozího, uvědomuje si, že umění se historicky proměňuje a my už mu plně nerozumíme. Permanentní snaha rekonstruovat dílo v jeho původním kontextu; Otázka „**proč**“, nikoliv „**jak**“.



# Kratochvíle u Netolic, 1583- 1590



## Kratochvíle – vždy trochu jiný objekt:

- jako „čistá architektura“ – jako forma
- jako příklad stavební typologie
- jako druh výzdoby, resp. pozdně renesanční souhra nejrůznějších výtvarných a dekorativních elementů
- jako „symptom něčeho jiného“

V rámci toho tedy stavbu můžeme vnímat jako např.

- architekturu 16. století ve smyslu modelového formální řešení určité stavební úlohy (vily, lovecké vily, nupciální architektury, vedlejšího sídla...)
- ukázkou výzdoby aristokrat. rezidence – typ. příklad „vzorníkové dekorace“ (štuk, fresky)
- nástroj společenské reprezentace Viléma z Rožmberka – zázemí pro politická jednání
- ukázkou Vilémova kulturního přehledu – nápodoba italských či habsburských příkladů
- zašifrovaný vzkaz o Vilémovi a jeho rodu a jeho ctnostech
- zašifrovaný vzkaz směřovaný k manželce
- zašifrovaný vzkaz někomu jinému o jeho manželce...

# Různé a přitom stále totéž umělecké dílo očima různých historiků umění

Konstrukce významu díla:

- jako formy
- jako sdělení – ikonograf.-ikonolog.
- jako instrumentu – skrytý význam psychologický či politicko-instrumentální smysl
- jako sociální (mnohostranné) funkce (zábavná, didaktická, reprezentační, náboženská, kultovní, dekorativní, ekonomická, devocionální...  
.....etc.



# Rezidence v raném novověku jako badatelský problém

- rezidence jako stavební, architektonický, typologický, ale i symbolicko-patriarchální systém – provázané s dvorskými strukturami
  - rezidence jako symbol „vladaře“
- různé „funkční“ pohledy (hospodářská, správní, rezidenční síť)
- rezidence jako prostor pro dvůr

# Co je rezidence?

## Středověk – Raný novověk

- Klaus Neitmann, Was ist eine Residenz?, in:  
P. Johanek (ed.), *Vorträge und Forschung zur Residenzfrage*,  
Sigmaringen 1990.
- Hans Patze – Werner Paravicini (eds.), *Fürstliche Residenzen im  
spätmittelalterlichen Europa*, Sigmaringen 1991.



- P. Johanek (ed.), *Residenzforschungen. Vorträge und Forschungen zur Residenzenfrage*, Sigmarinegn 1990.
- Mitteilungen der Residenzen-Kommission der Akademie der Wissenschaften zu Göttingen.

# Mitteilungen der Residenzen-Kommission der Akademie der Wissenschaften zu Göttingen

Residenzen-Kommission der Akademie der Wissenschaften zu Göttingen - Windows Internet Explorer

http://resikom.adw-goettingen.gwdg.de/index.php

Google

Residenzen-Kommission der Akademie der Wissenschaften zu Göttingen

Translate

Residenzen-Kommission  
Arbeitsstelle Kiel  
Akademie der  
Wissenschaften  
zu Göttingen

Login Hilfe

Aktuelles | Publikationen | Handbuch | Symposien | Home | Kontakt | Suchen:  Go

Home  
Aktuelles  
Kommission  
Publikationen  
Handbuch  
Symposien  
Links  
Presse  
Kontakt

**Aktuelle Informationen** Datum: 21.02.10 **Veranstaltungskalender**

- **Arbeitsstelle Kiel vom 16. bis 21. Januar 2010 nicht via email erreichbar**  
Aufgrund eines Brandes in der zentralen Stromversorgung des Rechenzentrums in Kiel am Samstag, den 1 ...mehr  
25.01.2010
- **MRK 19-2 sowie Sonderheft 12 (Atelier Symposium Wien - Vorbild, Austausch, Konkurrenz. Höfe und Residenzen in der gegenseitigen Wahrnehmung) am 03.12.09 online erschienen**  
Wir möchten Sie auf das Erscheinen der aktuellen Hefte 19,2 der Mitteilungen der Residenzen-Kommiss ...mehr  
04.12.2009
- **Druckfehlerkorrektur für MRK 19-1 (2009)**  
Leider hat sich im aktuellen Heft der MRK ein Druckfehler an prominenter Stelle eingeschlichen, den ...mehr  
03.09.2009
- **MRK 19-1 (2009) und Sonderheft 11 (Briefe der Herzogin Sidonia von Sachsen (1449–1510)) am 12.06.2009 online erschienen**  
Wir möchten Sie auf das Erscheinen der aktuellen Hefte 19,1 der

Willkommen bei der Arbeitsstelle Kiel der Residenzen-Kommission der Akademie der Wissenschaften zu Göttingen

Das Kieler Schloß und der Rantzau- Bau (Stadtansicht von 1588)

Prof. Dr. Werner Paravicini

Internet 100%

Start

Residenzen-Kommissi... Residenzen-Kommissi...

CS 20:24



# Arbeitsstelle Kiel der Residenzen-Kommission der Akademie der Wissenschaften zu Göttingen

<http://resikom.adw-goettingen.gwdg.de/maphb1.php>

The screenshot shows a Windows Internet Explorer browser window displaying the website of the Residenzen-Kommission der Akademie der Wissenschaften zu Göttingen. The address bar shows the URL <http://resikom.adw-goettingen.gwdg.de/maphb1.php>. The page title is "Residenzen-Kommission der Akademie der Wissenschaften zu Göttingen". The main content area features a map titled "Fürstliche Residenzen im spätmittelalterlichen Reich. Eine interaktive Karte." (Princely Residences in the Late Medieval Empire. An Interactive Map). The map shows a large number of red location pins across Central Europe, primarily in Germany, Poland, and the Czech Republic. A tooltip is visible over the map, displaying the text "anwendung: EMPLEO, APLICACIÓN, UTILIZACIÓN, USO" and "Disable". The browser's taskbar at the bottom shows the Start button, several open applications, and the system clock indicating 23:00 on 05.11.2011.

- Matthias Müller, *Das Schloß als Bild des Fürsten. Herrschaftliche Metaphorik in der Residenzarchitektur des Alten Reichs (1470–1618)*, Göttingen 2004.
- Peter-Michael Hahn, Das Residenzschloss der frühen Neuzeit. Dynastisches Monument und **Instrument** fürstlicher Herrschaft, in: Werner Paravicini (ed.), *Das Gehäuse der Macht. Der Raum der Herrschaft im interkulturellen Vergleich. Antike, Mittelalter, Frühe Neuzeit* (Mitteilungen der Residenz-Kommission der Akademie der Wissenschaft zu Göttingen. Sonderheft 7), Kiel 2005.
- Peter-Michael Hahn, Fürstliche Wahrnehmung höfischer **Zeichensysteme** und zeremonieller Handlungen im Ancient Régime, in: Idem – Ulrich Schütte (ed.), *Zeichen und Raum. Ausstattung und höfischen Zeremoniell in de deutschen Schlössern der Frühen Neuzeit*, München – Berlin 2006.



- Thomas DaCosta Kaufmann, *Court, Cloister, and City. The Art and Culture of Central Europe 1450–1800*. Chicago 1995
- E. Hubala, *Die Baukunst der mährischen Renaissance*, in: F. Seibt (hg.), *Renaissance in Böhmen*. München 1985, s. 114–167.
- P. Chotěbor, *K architektonické podobě českých tvrzí v období renesance a manýrismu*, *Umění* 39, 1991, s. 101nn.
- T. Knoz, *Renesance a manýrismus na zámku v Rosicích*. Rosice 1996.
- T. Knoz, *Renesanční zámky na Moravě*, in: *Idem (ed.), Morava v době renesance a reformace*, Brno 2001, s. 46–58.
- T. Knoz, *K osudům moravských hradů, zámků a tvrzí v pobělohorských konfiskacích*, *Časopis moravského muzea LXVII*, 1992, s. 240–263.
- J. Krčálová, *Ke knize Evy Šamánkové "Architektura české renesance"*. *Umění* X, 1962, s. 74–89.
- J. Krčálová, *Renesanční architektura v Čechách a na Moravě*, in: *DČVU II, 1*. Praha 1989, s. 6–69. (1989a).
- J. Kroupa, *Palazzo in fortezza und palazzo in villa in Mähren. Zur kulturgeschichtlichen Bedeutung der Bauaufgabe um 1600*, in: L. Konečný – B. Bukovinská – I. Muchka (edd.), *Rudolf II, Prague and the World*, Prague 1998, s. 64–69.
- J. Kroupa, *Funkce, forma a mentality v raně novověké profánní architektuře*, *Památková péče na Moravě* 8, 2004, s. 7–22.
- J. Kubeš, *Vývoj obytné jednotky v sídlech vyšší šlechty z českých zemí (1550–1750)*, *Svorník* 6, 2008, s. 79–90.
- I. Muchka, *Dispozice renesančního a barokního zámku*. *PP I*, 1976, s. 137–142, 152–159, 191, 192.
- I. Muchka *Renesanční architektura. Deset století architektury*. Katalog výstavy. Správa Pražského hradu. Praha 2001.
- I. P. Muchka, *Hlava čtvrtá 1526–1620*, in: Petr Kratochvíl (ed.), *Velké dějiny Koruny české. Tematická řada. Architektura*, Praha 2009.
- P. Vlček, *Ilustrovaná encyklopedie českých zámků* Praha 1999

- J. Štulc, Hrady a zámky mezi konzervací a rekonstrukcí. (ke specifickým nárokům na péči o památky zpřístupněné veřejnosti) ZPP 60, 2000, s. 21–25.
- J. Varhaník, Ad Hrady a zámky mezi konzervací a rekonstrukcí. ZPP 60, 2000, s. 214–216.



## Hranice

Jan mladší ze Žerotína  
Jan Jetřich z Kunovic  
1581-1584



Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích  
Historický ústav

**Mgr. Jiří Kubeš**

**Reprezentační funkce sídel vyšší  
šlechty z českých zemí (1500-1740)**

disertační práce

České Budějovice 2005



- L. Bobková (ed.), *Život na šlechtickém sídle v XVI. – XVIII. století*. Ústí nad Labem 1992.
- V. Bůžek (ed.), *Život na dvorech a v rezidenčních městech posledních Rožmberků*. Opera historica 3. České Budějovice 1993.
- V. Bůžek–P. Král, (edd.), *Aristokratické rezidence a dvory v raném novověku*. Opera historica 7. České Budějovice 1999.
- Radmila Pavlíčková, *Sídla olomouckých biskupů. Mecenáš a stavebník Karel z Liechtensteinu-Castelkorna 1664–1695*. Olomouc 2001.
- V. Bůžek–P. Král, (edd.), *Paměť urozenosti*, Praha 2007.
- L. Bobková – J. Konvičná (eds.), *Rezidence a správní sídla v zemích České koruny ve 14.-17. století*, Praha 2006.
- Petr Maťa, Svět české aristokracie či zvl. Soumrak venkovských rezidencí. Urbanizace české aristokracie mezi stavovstvím a absolutismem, in: sb. V. Bůžek, *Aristokratické rezidence a dvory v raném novověku*, 1999, s. 139nn

# Mobilita- Itineráře

## Olomoucký biskup Stanislav II. Pavlovský

### Pro rok 1595

**Kroměříž:** 2.I.; 4.I.; 6.I.; 7.I.; 9.I.; 10.I.; 11.I.; 14.I.; 15.I.; 17.I.; 18.I.; 19.I.; 23.I.; 25.I.; 27.I.; 28.I.; 29.I.; 30.I.; 31.I.; 1.II.; 3.II.; 4.II.; 6.II.; 7.II.; 8.II.; 9.II.; 10.II.; 11.II.; **Brno:** 15.II.; 17.II.; **Kraków:** 3.III.; 11.III.; 13.III.; 2.IV.; **Pawlowice:** 5.IV.; **Kelč:** 9.IV.; **Vyškov:** 11.IV.; 12.IV.; **Brno:** 14.IV.; 18.IV.; **Újezd u Brna:** 19.IV.; **Vyškov:** 19.IV.; **Kroměříž:** 22.IV.; 24.IV.; 25.IV.; 26.IV.; 27.IV.; 28.IV.; 29.IV.; 1.V.; 2.V.; 3.V.; 4.V.; 5.V.; 8.V.; 9.V.; 10.V.; 12.V.; 13.V.; 16.V.; 17.V.; 18.V.; 19.V.; 20.V.; 22.V.; 23.V.; **Olomouc:** 24.V.; 27.V.; 30.V.; **Kroměříž:** 5.VI.; 6.VI.; 7.VI.; 9.VI.; 11.VI.; 12.VI.; 13.VI.; 14.VI.; 15.VI.; 16.VI.; 17.VI.; 18.VI.; 19.VI.; 20.VI.; 22.VI.; 23.VI.; 24.VI.; **Olomouc:** 24.VI.; 27.VI.; 28.VI.; 29.VI.; 3.VII.; 4.VII.; 5.VII.; 6.VII.; 7.VII.; 8.VII.; 9.VII.; 10.VII.; 11.VII.; 12.VII.; 12.VII.; 14.VII.; 15.VII.; **Kroměříž:** 16.VII.; 17.VII.; 18.VII.; 19.VII.; 20.VII.; 21.VII.; 22.VII.; 24.VII.; 26.VII.; **Vyškov:** 27.VII.; **Kroměříž:** 28.VII.; 29.VII.; 31.VII.; 1.VIII.; 5.VIII.; 6.VIII.; 7.VIII.; 8.VIII.; 9.VIII.; 10.VIII.; 12.VIII.; 13.VIII.; 14.VIII.; 17.VIII.; 18.VIII.; 19.VIII.; 20.VIII.; 21.VIII.; **Kelč:** 22.VIII.; 23.VIII.; 24.VIII.; 25.VIII.; 1.IX.; 2.IX.; 4.IX.; 5.IX.; 7.IX.; 8.IX.; **Kroměříž:** 8.IX.; 11.IX.; 12.IX.; **Brno:** 18.IX.; 20.IX.; 21.IX.; 22.IX.; 24.IX.; 26.IX.; **Chrlice:** 27.IX.; **Vyškov:** 28.IX.; 29.IX.; **Kroměříž:** 30.IX.; 1.X.; 2.X.; 3.X.; 5.X.; 6.X.; 7.X.; 8.X.; 9.X.; 10.X.; 11.X.; 12.X.; 14.X.; 15.X.; 16.X.; 17.X.; 18.X.; 20.X.; 21.X.; 22.X.; 24.X.; 25.X.; 26.X.; 27.X.; 29.X.; 30.X.; 31.X.; **Olomouc:** 2.XI.; 3.XI.; 6.XI.; 7.XI.; 8.XI.; 9.XI.; 10.XI.; 14.XI.; 15.XI.; **Kroměříž:** 17.XI.; 18.XI.; 20.XI.; 21.XI.; 24.XI.; 25.XI.; 27.XI.; 1.XII.; 5.XII.; 6.XII.; 7.XII.; 8.XII.; 9.XII.; 10.XII.; 11.XII.; 12.XII.; 13.XII.; 14.XII.; 15.XII.; 16.XII.; 18.XII.; 19.XII.; 20.XII.; 21.XII.; 22.XII.; 25.XII.; 26.XII.



Pro rok 1587

**Kroměříž:** 1.I.; **Olomouc:** 5.I.; 6.I.; 7.I.; 8.I.; 9.I.; 10.I.; 12.I.; 13.I.; 15.I.; 16.I.; 18.I.;  
-1.; 21.I.; 22.I.; 23.I.; 24.I.; 25.I.; 26.I.; 29.I.; 30.I.; 31.I.; 2.II.; 4.II.; 5.II.; **Kroměříž:**  
11.II.; 12.II.; 13.II.; 14.II.; 15.II.; 16.II.; 17.II.; 18.II.; 19.II.; 20.II.; 21.II.; 23.II.;  
24.II.; 25.II.; 26.II.; 28.II.; 1.III.; 2.III.; 3.III.; 5.III.; 6.III.; 8.III.; 9.III.; 10.III.;  
12.III.; 14.III.; 15.III.; 16.II.; 19.III.; **Olomouc:** 23.III.; 24.III.; 25.III.; 27.III.;  
28.III.; 31.III.; 1.IV.; 2.IV.; **Kroměříž:** 6.IV.; 8.IV.; 9.IV.; 10.IV.; 11.IV.; 12.IV.;  
13.IV.; 14.IV.; 15.IV.; 16.IV.; 17.IV.; 18.IV.; 19.IV.; 20.IV.; 22.IV.; 23.IV. (chystá  
se do Brna na sněm); 24.IV.; 25.IV.; 26.IV.; 28.IV.; 29.IV.; 31.IV.; 1.V.; 2.V.;  
**Vyškov:** 3.V.; 4.V. – zve sem hofrychtéře; **Brno:** 4.V.; 6.V.; 8.V.; 9.V.; 12.V.;  
13.V.; 14.V.; 18.V.; 19.V.; **Vyškov:** 20.V.; **Kroměříž:** 22.V.; 23.V. (o tom, že již  
jistě pojedou do Polska); 24.V.; 26.V.; 27.V.; **Olomouc:** 29.V.; 30.V.; **Kroměříž:**  
1.VI.; 2.VI.; 3.VI.; 4.VI.; 5.VI.; 6.VI.; 7.VI. (18.VI. měl být v Pštíně, 17. chtěl být v  
Strumieňe); 8.VI. (16. chce být v Ostravě); 10.VI.; 12.VI.; 13.VI.; 14.VI.; 15.VI.;  
17.VI.; **Kelč:** 18.VI.; **Pštínský zámek:** 22.VI.; 23.VI.; 25.VI.; 26.VI.; 28.VI. (čekání  
na posly); **Varšava:** 23.VII.; 24.VII.; 6.VIII.; 12.VIII.; 17.VIII.; 20.VIII.; 22.VIII.;  
25.VIII.; **Kláster Čenstochovský:** 30.VIII. (večer jsme sem v dobrém zdraví  
přijeli); 31.VIII.; **Město Žáry (nejspíše Žory):** 3.IX.; **Klimkovice:** 4.IX. (chtěl zde  
být 3.IX.); **Fulnek:** 4.IX. (psal, že nemohouce pro zlost cesty dále Fulneku nocovati);  
**Kelč** (chtěl být 4.IX.); **Kroměříž:** (chtěl být 5.IX.) 6.IX.; 7.IX.; 9.IX.; 11.IX.;  
12.IX.; 14.IX.; **Ivanovice:** 14.IX. (po cestě na Vyškov); **Vyškov:** 15.IX. (chtěl být  
na oběd a poté uvítání polského krále Maxmiliána, ale již 14.); 17.IX.; **Prostějov:**  
18.IX. s králem z Vyškova; **Olomouc:** 19.IX. (včera přijeli), 20.IX.; 21.IX. (zde  
král „mne v Collegium mým apud Patres v Olomouci spolu s těmi posly na oběd  
navštívil“); **Hranice na Moravě:** 29.IX. nocleh s králem; **Fulnek:** 30.IX. nocleh  
s králem, odtud k Opavě a pak zpět na Hukvaldy; **Hukvaldy:** 2.X.; 3.X.; 4.X.; 6.X.;  
7.X.; 8.X.; 10.X.; 12.X.; 13.X.; 16.X.; 17.X.; **Sedlnice:** oběd s Albrechtem  
Sedlnickým (18.X.); **Hukvaldy:** 18.X.; 19.X.; 20.X.; 22.X.; 24.X.; 25.X.; 26.X.;  
27.X.; 29.X.; 30.X.; 31.X.; 1.XI.; 2.XI.; 3.XI.; 4.XI.; 5.XI.; 6.XI.; 7.XI.; 8.XI.;  
**Kelč:** 10.XI.; **Kroměříž:** 12.XI.; 13.XI.; 14.XI.; 15.XI.; 16.XI.; 17.XI.; 18.XI.;  
19.XI.; 21.XI.; 22.XI.; 23.XI.; 25.XI.; 26.XI.; 27.XI.; 28.XI.; 30.XI.; 1.XII.; 2.XII.;  
3.XII.; 4.XII.; 5.XII.; 6.XII.; 7.XII.; 10.XII.; 12.XII.; 13.XII.; 14.XII.; 15.XII.;  
16.XII.; 18.XII.; 21.XII.; 22.XII.; 23.XII.; 24.XII.; 28.XII.; 29.XII.; 31.XII.

Radmila Pavlíčková

**Sídla  
olomouckých  
biskupů**

Mecenáš a stavebník Karel  
z Liechtensteinu-Castelkorna  
1664 – 1695

VERBUM

Olomouc 2001



- J. Macek, Hrad a zámek. Studie historicko-sémantická, *Český časopis historický* 90, 1992, s. 1–16.
- Robert Šimůnek, Hrad jako symbol v myšlení české středověké šlechty, *Český časopis historický* 108, 2010, s. 185–219





JEAN-CLAUDE SCHMITT

SVĚT  
*středověkých*  
GEST



vyčrání

Ivanovice na Hané,  
po 1605





# Plumlov – Karel Eusebius z Liechtensteina, po 1680





- Karel Eusebius z Liechtenštejna:

*Neboť to je jediná a největší příčina vznešené a skvostné budovy: nesmrtelné jméno, sláva a věčná paměť, jak nám to zanechali stavebníci, toto je to, co k tomu všechny pohánělo, staré Římany, a všechny národy, takže vznešené budovy se počítají mezi divy světa. Neboť nic nádhernějšího a vznešenějšího není možné vytvořit a odkázat dalším pokolením nežli vznešené budovy...Všechno se obrací vniveč, mře a zaniká, pouze vznešená budova nikoliv*













# Baulust

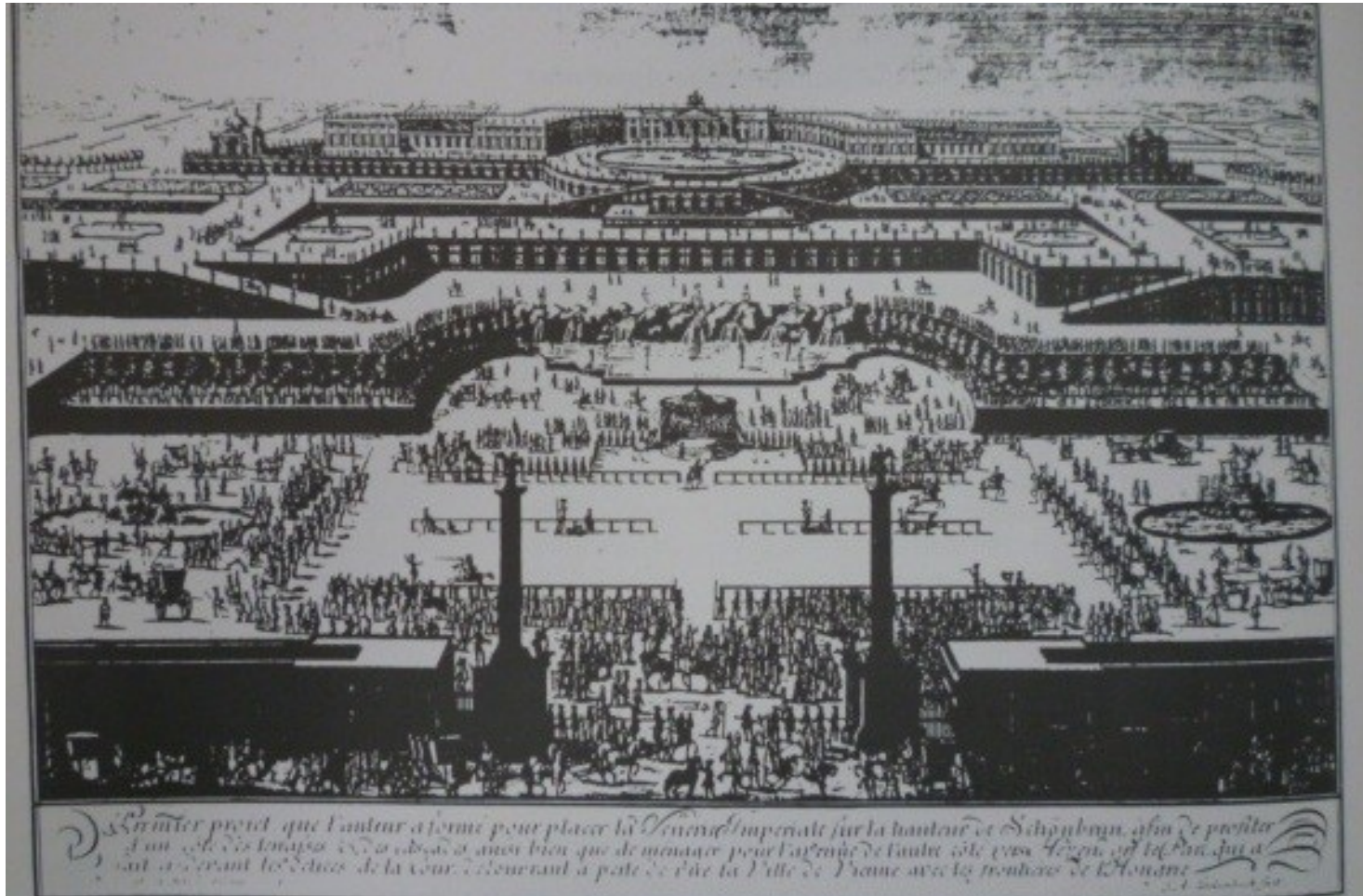


Abb. 2: Erster Entwurf für das kaiserliche Jagdschloß Schönbrunn bei Wien. Aus: Fischer von Erlach 1721 (1988)

Petra Niehaus (ed.), Marburg 1997

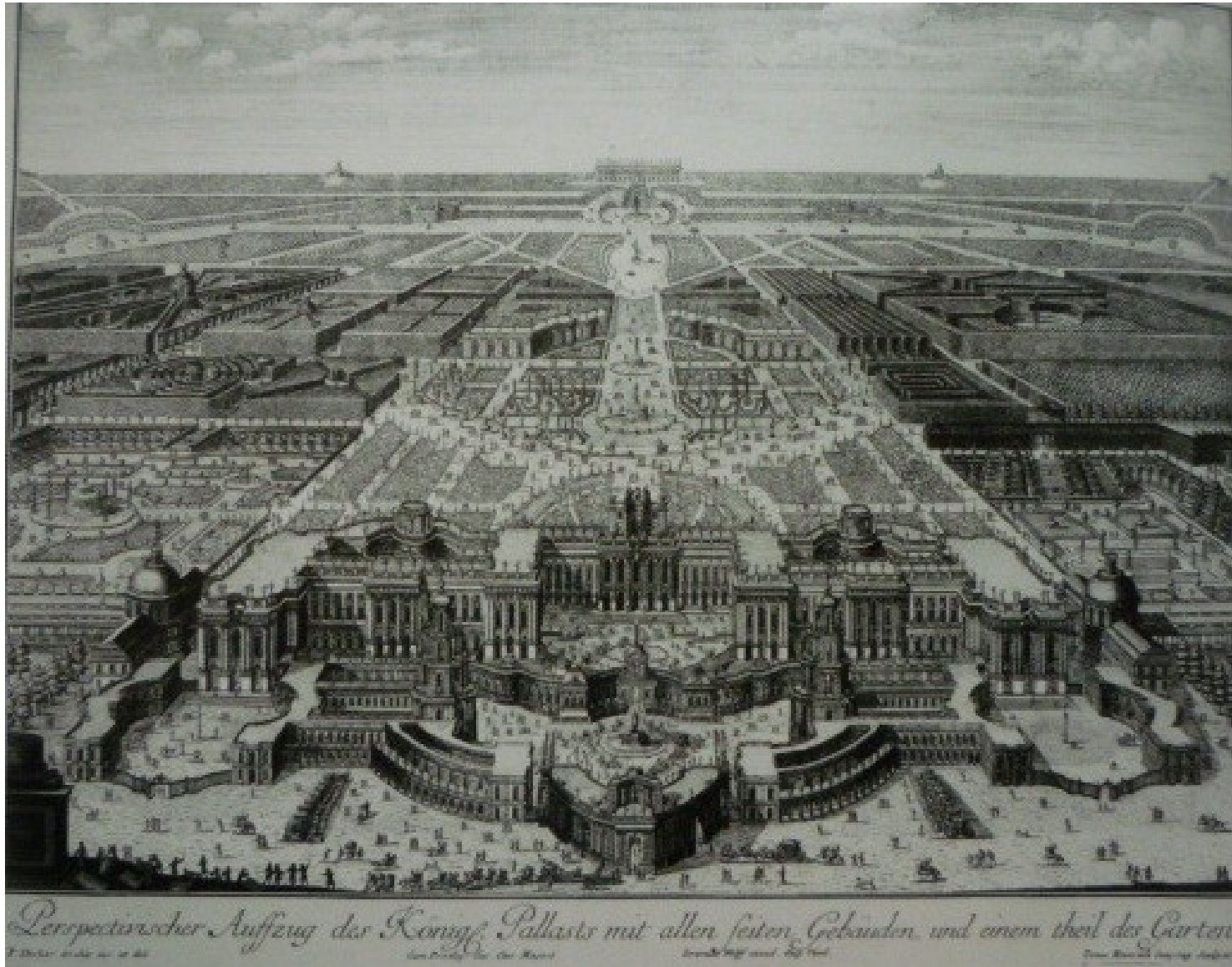




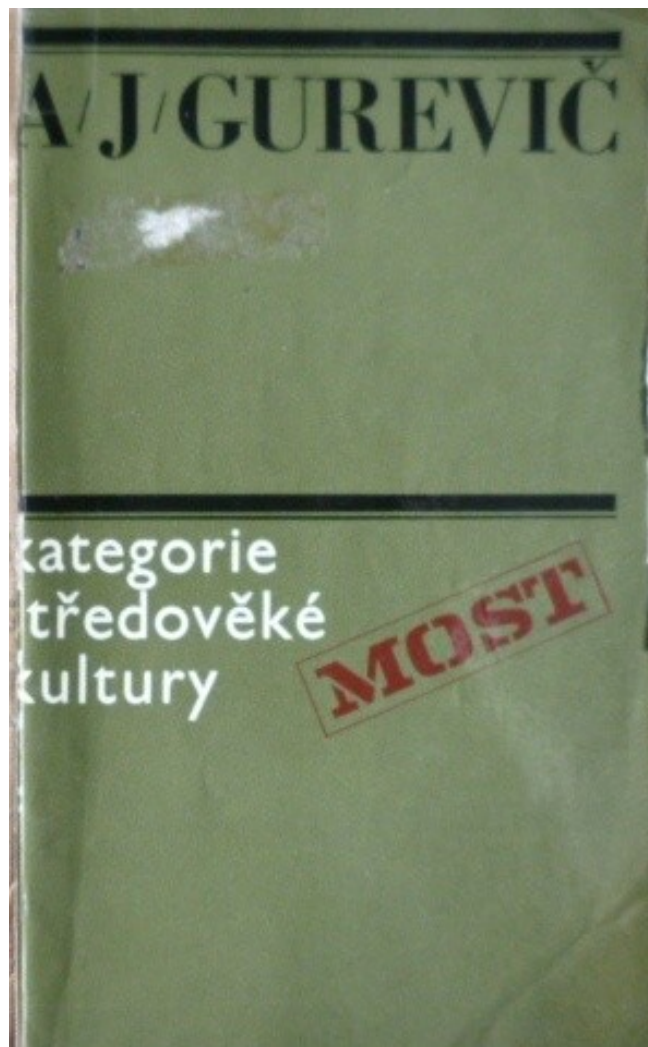
Paulus Decker, *Fürstlicher Baumeister oder Architectura Civilis*, Augsburg  
1711



Paulus Decker, *Fürstlicher Baumeister oder Architectura Civilis*, Augsburg  
1711







PETER BURKE

**Variety  
kulturních dějin**



CENTRUM  
PRO STUDIUM  
DEMOKRACIE A KULTURY

PETER BURKE  
*ŽEBRÁCI, ŠARLATÁNI,  
PAPEŽOVÉ*



HISTORICKÁ ANTROPOLOGIE  
RANÉ NOVOVĚKÉ ITALIE  
ESEJE O VNÍMÁNÍ A KOMUNIKACI

H&H



Villa Aldobrandini, Frascati:  
*Aldobrandinius sumptuosis extruxit*





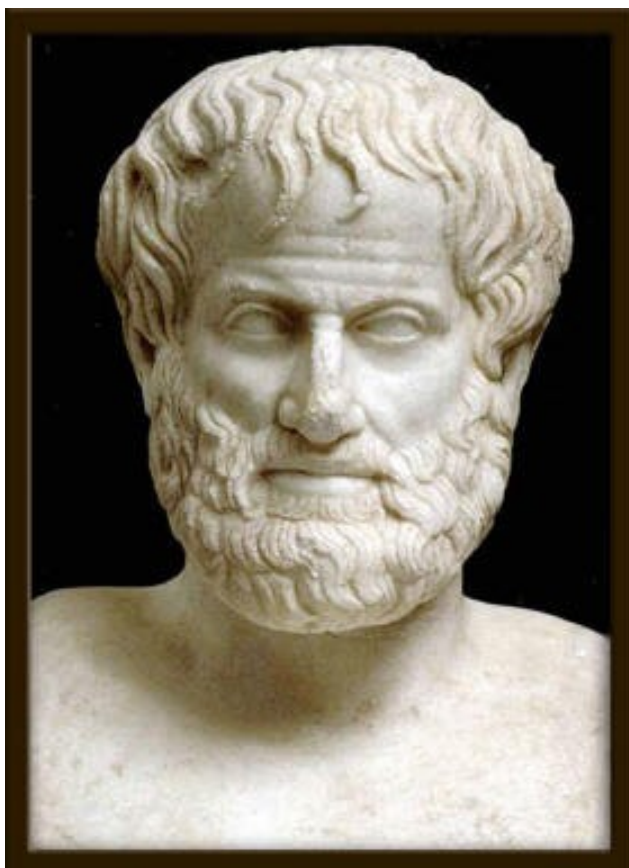


- Peter-Michael Hahn, Das Residenzschloss der frühen Neuzeit. Dynastisches Monument und Instrument fürstlicher Herrschaft, in: Werner Paravicini (ed.), *Das Gehäuse der Macht. Der Raum der Herrschaft im interkulturellen Vergleich. Antike, Mittelalter, Frühe Neuzeit* (Mitteilungen der Residenz-Kommission der Akademie der Wissenschaft zu Göttingen. Sonderheft 7), Kiel 200

- Rezidence jako odznak vládařství – *Merkmale des Fürst-Seins*
- *(Herrscherzeichen)*

„Magnificence“ šlechtického uměleckého patronátu a její morální podstata

Aristoteles



Francesco Petrarca





# Italský humanismus 14.-15. století a jeho oceňování uměleckého mecenátu jako formy vyjádření sociálního i mravního statutu vladaře

- Aristoteles, *Etika Nikomachova* – *megaloprepeia* – *magnificentia*
- Francesco Petrarca *De remediis utriusque fortunae*, 1366

zejm. 34. dialog *De magnificentia aedium*:

*“Nechť naše domy navýší naši důstojnost, ale neočekávejme, že tak budou činit domy samotné. Nikoliv dům dodává vážnost a úctu pánovi, ale pán svému domu.”*

architekti a teoretikové: Leona Battista Alberti, Antonio Averlino zv. Filarete: *„Velcí a šlechtění vládcové, ale i republiky, by neměli upouštět od výstavby velkých a krásných budov.”*

humanisté: Giovanni Pontano (*O vznešenosti*, 1498), Timoteo Maffei

výstavba a bohatá výzdoba architektur je ideální formou pro vyjádření vznešeného statutu a trvalé památky šlechtice.

Renesanční kultura s sebou přinesla nejen pozitivní hodnocení osobního patronátu a budování přepychových staveb, ale obohatila tyto aktivity o morální rozměr ve smyslu utváření šlechtické ctnosti – ***virtus***.













- Témata
- Rezidence jako stavební úloha raného novověku.
- Funkce a zázemí šlechtické rezidence
- Struktury dvora
- Dekorativní "programy" rezidencí
- Objednavatelské pozadí jednotlivých zámků
- Forma a funkce zámků mezi originalitou a normou
- Exkurzy: moravské renesanční zámky: Rosice, Náměšť nad Oslavou, Telč, Bučovice, Moravská Třebová ad.



- Okruhy problémů:
- Objednavatel – sociální a stavovské zázemí a „život“ objektu
- Architektura – typologické unikum
- Ikonografie výzdoby a její umělecký program

- Cíl:
- Na konkrétních příkladech se seznámit s problematikou raně novověké rezidence
- Exkurze – terén – čeho si všímat
- Metoda a praxe – popis, analýza – interpretace – naznačení možných pohledů
- Vlastní cíl – modelovat problém



# Cíl: Problém – „Konference“

- Formulace problému
- Heuristika
- Konferenční teze – anotace
- Konferenční příspěvek – prezentace, publikace
- Recenze

Řím, S. Maria Maggiore, Capella Paulini







